

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trištopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremičnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Vojna za osvobojenje Jugoslovanov. Evropsko bojišče.

Stvari žalibog ne napredujejo tako, kakor bi želeli in kakor smo se tudi o začetku bojevanja gledali na rusko presilo zanašali. Turška vojska razodeva odlično spretnost v defenzivi, je na Plevenskem bojišču v izvrstnih pozicijah izvrstno zašancana in se s toliko srčnostjo in vstrajnostjo bojuje, kolikor se le more, komur gre za obstoj, za „sein oder nicht sein.“

12. t. m. je poročal telegram iz Bukarešta, da se rusko-rumunska vojska čedalje ože oklepa okoli turških pozicij in da so se Turki večkrat z vso silo lotili prodreti obkrožeče vrste pa brez uspeha. Po istem telegramu je bilo na rusko-rumunski strani 80.000 mož in 356 topov, Osmanava vojska pa je stela 60.000 mož in okoli 220 topov, toda strašansko zašancanih. Če se lotijo naši napada, tako se je dalje glasilo isto poročilo, in če sodimo po tem, kako se je pri Lovci 8000 Turkov skozi 12 ur trdovratno upiralo 20.000 Rusom, moramo sklepati, da bodo imeli naši strašno krvavo delo. In to se je tudi popolnem vresničilo.

Dan poprej že na vse zgodaj so začeli rusko-rumunski topovi streljati na Plevno in niso prenehali do 3. ure popoldne. Na to se je pa slovanska vojska lotila z vso srčnostjo naskakavati močno vtrjenega sovražnika. Proti večeru so bile vzete tri redute na južni fronti in velika reduta Grivica, katera je zaradi svoje vzvišene lege nad Plevno posebno važna. Rusko-rumunske zgube so znašale istega dne dva generala: Schliter in Dobrovolski mrtva, general Rodjonov ranjen in nad 7000 mrtvih in ranjenec.

Drugi dan so Ruso-Rumuni nadaljevali svoje naskoke od južne strani na Plevno in sicer Rumunci na desnem krilu, Krüdenerjev 9. kor v centru in Zotov-ov 4. kor z 20.000 mož pod generali Imeretinski in Skobelev na skrajni levici. Turki so imeli 14 močnih redut, zvezanih z lovskimi prekopi. Ta dan je bila vojna osoda slovanskim osvoboditeljem nemila. Vse njihove večkrat s čudovito srčnostjo in vstrajnostjo ponovljene naskoke so zares junaško boreči se Turki iz svojih izvrstno vtrjenih pozicij odbili, in slednjič so morali vsi vpehani Ruso-Rumuni ob 5 uri popoldne bojevanje prenehati. Tudi ta dan je tekla slovanska kri v potocih; poročevalci pravijo, da so mrtevci in ranjenci kar vsi nasp v celih kopah ležali

na bojišču in ruski uradni telegram poroča, da so prinesli do večera nad 6000 ranjencev na dotična ležišča, o mrtvih niti ne govori.

Naslednji dan so pa Turki začeli napadati; general Skobelev je odbil zaporedoma 5 krepkih naskokov, po šestem pa se je moral vmakniti iz vtrjenih pozicij, katere je bil pribojeval 11. septembra.

„Dne 13. t. m.“, tako poroča ruski oficijalni telegram iz Poradima, so naše baterije celi dan in 14. do 6. ure zvečer streljale na Plevno. Turki niso nazaj streljali. 14. zvečer so pa Turki začeli ostro streljanje na Grivico - reduto in so jo potem napadli, ali bili so s sodelovanjem naših in rumunskih rezerv nazaj vrženi. Danes se bode obstreljavanje Plevne nadaljevalo, mesto gori. Naša cela zguba od 7. septembra znaša do 300 oficirjev in 12.500 mož mrtvih in ranjenih. Izguba Rumunov je do 14. zjutraj 60 oficirjev in 3000 vojakov mrtvih in ranjenih.“

Zadnje dni so mrgoleli v turkofilnih organih telegrami, koji so poročali o velikanskih turških zmagah in o strašanskih zadregah rusko-rumunske vojske. Brali smo na pr., da so Rusi brez živeža in brez denara, da ste bili zavezni vojski pred Plevno popolnoma pobiti, da je Skobelev-ov kor čistoma uničen, da je postala vas Grivica, kojo so bili Rumuni zavzeli, v pravem pomenu besede — pokopališče, da je ruski car, ko je od daleč opazoval strašansko nezgodo svoje vojske, dvakrat v omedlevice pal, da je prosila carinja pruskega kralja, naj za božjo voljo posreduje, in mnogo tacihi izmišljenih in pretiranih vesti, o katerih bi, se ve, da zagrizeni nasprotniki slovanske stvari Bog ve kaj dali, da bi bile resnične.

V resnici je bilo turško orožje v bitvi dne 15. t. m. zmagovalno in Rusi so imeli zopet velike zgube, a bitva ni bila glavna in Ruso-Rumuni, kakor danes celó turški viri poročajo, drže še vedno Plevno obkoljeno ter neprenehoma obstreljavajo turške pozicije. — Rusko-rumunske zgube pred Plevno znašajo do zdaj po oficijalnih ruskih poročilih nad 16.000 mož; Turške še niso znane.

Vse hvali srčnost in občudovanja vredno vstrajnost rusko-rumunske vojske, enako pa grajajo vsi nepristranski listi njih vodje, kateri so edini krivi, da se s tolikim prelitjem krvi in s tolikimi žrtvami tako malo opravi in da vojevanje tako slabo in kesno napreduje. Celo ruski listi v tem oziru prav ostro pišejo ter svetujejo, naj bi se car oziral na želje ruskega naroda.

Iz Petrograda se poroča, da je odšel general Totleben v glavni kvartir južne armade. Morda pomenja to kako spremembo.

Tudi iz soteske v Šibki so dohajala te dni neugodna poročila. Danes pa beremo telegram iz Petrograda: „Turški napad 17. t. m. na goro sv. Nikola v Šibki je bil odbit po deset ur trajajočem boju. Izgube na obeh straneh so velike“. In iz Carigrada telegrafuje Corr. Havas: „Ruska utvrjenja v Šibki, ki so jih bili Turki osvojili, so Rusi danes zopet vzeli.“

Kaj počenja ruska vojska pod generalom Zimmermannom v Dobruči, o tem ni prav nobene zanesljivega poročila. Turški „Goriziano“ je pridobil večeraj nek telegram o velikanski zmagi Mehmed-Alijevi in o strašanskih („favalose“) zgubah ruske vojske, katera je vsa razdrbljena pohegnila v Bilečo, a do zdaj ni še od nobene strani stvar oficijalno niti omenjena, tem manj pa potrjena. V „Gorizianovih“ predatih pljavajo vsak dan debele turške race.

Junaški Črnogorski sokoli hrabro napredujejo. Telegram od 16. t. m. poroča iz Cetinja: „Presjeka, fort v Dugi in mesto Bileče (Bilek) so Črnogorci danes vzeli z bombardanjem. Turške posadke so se brezpogojno vdale.“

Iz Azijatskega bojišča ni važnih poročil.

Dopisi.

V Gorici, 18. septembra. (Tišina v Gorici; —skoro se začnejo šole; — brambovske vaje; — toča o lepem vremenu; — trgatve.)

Zopet je vse tiho in mirno v našem mestu. Djakov ni še s počitnic, brambovci so se po konečnih vajah vrnili vsak na svoj dom, konjiki, kateri so se par tednov deležili vojaških vaj, so odjahali po Soški dolini nazaj na Koroško in razne tuje gospode, ki jo je o pasjih dneh pobrisala na kmete, tudi še ni nazaj; celó one prijazne žvergolevke, katere si vsako poletje, zanašaje se na našo gostoljubnost, pod našimi strešnimi kapi prosta stanovanja najemajo, ter nam „vsako jutro zgodaj prepevajo zvečer pa nas sladko zazibajo“, imele so te dni svoj letni kontrolni zbor v Gorici in so se po tem za dalje časa poslovile.

Vsled vsega tega vlada zdaj nenavadna tišina po

LISTEK.

Sodba v českem Brodu.

Historična novela.

(Česki pisatelj Prokop Chochołušek, poslovenil Andrejčkov Jože).

(Dalje).

„Jaz le ne zapopadem“, vmešal se je v govor drugi „zakaj takov mlad plemič, kot je gospod Jan, ki ima od davna dobrih prijateljev bodi si na dvoru kralja Vaclava, kakor tudi na dvoru kralja Jošta, odreče se za vselej dvorne službi, vzdor temu, da ni preveč s pozemskim bogastvom blagoslovljen?“

„To ti lehko razjasnim, gospod brate,“ pravi Jan „jaz sem dvakrat poskusil pri dvoru, enkrat tukaj v Pragi pri dvoru kralja Vaclava, drugič pak v Budinu pri dvoru kralja Zikmunta, a vsakokrat sem spoznal, da na kraljevih dvorih moja sreča ne cvete; nočem tega še v tretje poskušiti.“

„A česa ti je manjkalo pri kralju Vaclavu?“ obstal je eden izmed dvornikov Vaclavovih, kajti med tem pogovorom so se sprehajali med guječo ljudstva, ki se je razgovarjalo v različnih jezicah, od ute do ute. „Za vsakdanjo potrebo, se vé, mi ni bilo treba skrbeti“ odvrne Jan „jaz pa sem potreboval več, nego obleko, pijačo in jed, a tega „več“, tako sem spo-

znal, ne dobom tukaj nikjer, zato sem šel iskat svojo srečo drugam.“

„A našel si jo mar na dvoru zvitega Zikmunta?“ praša ga prejšnji.

„Nisem niti lokavec, niti lizun“ reče Jan „zato se mi ni moglo posrečiti tudi pri njem ne.“

Med tem pogovorom so se približali v zakotje, kjer je oni mož v ogerske obleki svoja jabelka pokladal na deske.

Plemiči so se jeli na glas smijati, ko hitro so to čudno blago zagledali, kakoršno morda doslej še nikoli ni bilo izloženo na tyuskem dvoru.

Mož v ogerske obleki je stal malomarno, kot ne bi bil slišal tega smeha, samo namignil je Janu, kakor da bi se razumela.

„Prijatelj!“ ogovoril ga je eden iz dvornikov Vaclavovih „ali ti ostane zadosti na pot, ko bi tudi vse svoje blago prodal?“

„Clovek se mora iz početka dovoljiti z malim“ odvrne Istvan skromno „a z nezatno stvarjo more se čestokrat dospeti do velikih reči, in jaz upam, da po vsej česki deželi ne raste niti edino jabelko takeve krasote in velikosti, kakor je to“ kazal jim je jabelko res nenavadne krasote.

„Zarés, redko blago“ pritrtil je eden dvornikov Joštovih.

„Aha!“ omeni prejšnji dvornik Vaclavov „prijateljnost kralja in mejnega grofa Jošta za to sadje polastila se je tudi njegovih plemičev, na to sem po-

zabil. Prijatelj!“ obrne se k Istvanu „zdi se mi, da narediš dobro kupčijo.“

Istvan se prikloni.

„Bodimo prvi kupci, gospodje brati!“ opomni Jan „se vsaj prepričamo, če je slast enaka njihni krasoti, a če so to prava sremaka jabelka, kakor se mi zdijo, in kakoršne sem jedel v Budinu.“

Deloma iz šaljivosti, deloma iz zvedavosti kupili so plemiči vsak po eno jabelko ter tudi koj jedli, a brž je kupoval vsakdo z večjo slastjo in nemalo začudenje sosednih kupcev, ki so se zavistno ozirali na Istvana.

„Prijatelj!“ pravi eden Joštovih dvornikov „izberi, kar imaš najboljšega blaga ter naloži v skrinjo. Ne prodajaj pa nikomur, kar si izbral, kajti to je za kralja Jošta. Dvorni oskrbnik pride sam po blago, a plača, kar stane.“

„Zgodi se tako, mogočni gospod!“ pravi Istvan ponižno z vidno radostjo v očeh.

„Verjamem“ pristavi eden Vaclavovih dvornikov „s tem se najbolj prikupiš, kajti govori se, da ne bi zaspal, ko ne bi imel vsaj enega jabelka, a oziroma na to, kar mi ravno sedaj tako diši, mu tega tudi ne zamerim.“

Plemiči so plačali ter odšli; Istvan pa se je pripilil nevidom k odhajajočemu Janu ter mu pošepe-tal na uho: „Danes zvečer tedaj.“

Jan prikimaje z glavo odšel je za drugimi.

„Tako!“ omeni eden iz med njih, ko so prišli

prijazni Gorici; a kmalo je bo konec. Zadnje dni meseca se bo zopet polagoma nabirala šolska mladina in ž njo pride novo življenje v mesto. Med raznimi vesti naznanjamo danes dneve, odločene za vpisovanje učencev in učenk na raznih zavodih.

Tu pa svarimo prav resno nekatere starše, naj nikar ne pridržujejo svojih „carteljčkov“ čez določen čas, česa, da jim zaradi zamude ne nastanejo nepotrebne zadrege in škode; kajti ravnatelji se v tem oziru navadno strogo držé svojih pravil in ne poslušajo radi praznih izgovorov.

Kako spremembe nam prinese novo šolsko leto med učiteljskim osebjem tega ali onega zavoda, poročimo o svojem času. Sedanja ravnateljstva pod sedanjim ministrom za javno uk nam dajajo pač malo nade do boljših, pravičnejših razmer bodisi gledé osebja, bodisi glede poučevanja samega.

Naši brambovci so se za časa letošnjih vaj prav mirno in možko obnašali, ni bilo surovega upitja po mestu, ne pri prihodu ne pri odhodu, pa tudi o nerodnostih ni bilo v vseh štirih tednih nič slišati. Nj. ces. Vis. nadvojvoda Rajner, njih viši poveljnik, jih je zadnje dni obiskoval in bil je ž njihovo izurjenostjo prav zadovoljen. Prav tako! Le to bi radi vedeli, je-li to letošnje trezno obnašanje sad primerne omike, stroge discipline, ali — splošnega pomanjkanja novcev. Iskreno bi želeli, da bi bilo prvo, a sumimo vendar, da tudi zadnja okoliščina ni bila brez upliva. — V preteklem tednu so se vršile več vojaške manovre okoli Komna, tamor je bilo odmarširalo tudi vse tukajšnje vojaštvo razun brambovcev. Na potu se niso nekda naši „rumenjaki“ od Weberjevega polka nič kaj počestno obnašali. Tako smo n. pr. porvedeli iz Privacine, kder so prenočevali, da so vkljub ostre prepovedi po polnoči, ko so se uže vkriljeni poljski čuvaji k počitku vlegli, na noge spravili in cele brajde grozdja počistili. Toča o lepem vremenu! Zanašamo se, da bodo posestniki odškodovani. Sedanja čas je pri nas pač najneprimernejši za vojaške koncentracije. To so uže posestniki, kmetijako drošstvo, občinski zastopi in deželni odbor v mnogih peticijah poudarjali, pa se le še prav ne prime, kogar bi se imelo prijeti. —

Bliza se čas grozdne trgatve, katera bo v nekaterih krajih na Goriškem prav obilna, na drugih srednja in še na drugih prav revna. Furlanija, koder ni toča pobila, se pošaja z obilnim pridelkom in da je zdav ostal, k temu je pripomoglo marljivo žveplanje. V Brdih se je letos skoro povsod — tudi koder je ni bilo še nigdar videti — pokazala trna bolezen: a škoda ni povsod enaka in v obče tudi še ne prav velika; vendar pa se je bati, da se v prihodnjem letu dalje raztegne, zaradi česar naj bi posestniki v prihodnji pomladi nikar ne opustili žveplanja, — toda z dobrim in ne se sleparskim žveplom. V osrečju Brd bo trgatve letos pri vsem tem lepa, okoli krajev pa komaj srednja. Na Podčavenskih bregovih se je zaradi v pomladi zelo pozgubil, od Skrilj naprej proti Lokavcu, potem Ajdovski in Križke vinograde in planje je pa še toča neusmiljeno potokla. Tudi okoli Dornberga, Rihenberga in po Braniških bregovih ne bo trgatve glede na množino nič kaj prida in ne ostaja družega nego želeči, da bi se pridelek po dobroti odlikoval. Kras je letos v obče revež — le kolikor se ga proti Trstu naklanja, obrodil je še precej dosti in menda tudi dobro. Najslabše trgatve, in skoro bi rekli nobene bodo pa imeli Kanalci; poudarjanski mráz jim je poparil zarod, bolezen je

tudi nekoliko pritegnila in tako jim ni ostalo družega, nego nada do boljše prihodnosti in pa — vojaška eksekucija! —

Od Vipave, 15 septembra. (Izv. dop.) (Enakopravnost pri c. k. okr. glavarstvu v Gorici.) Nek dopisnik iz Goriške okolice se je v štev. 36 Vašega cenjenega lista pritožil, kako slabo je preskrbljeno za potrebo slovenskih strank pri Goriški mestni Preturi in kolikor mi je znano, povedal je goló resnico. Take pritožbe, naj so opravičene kolikor hočejo, vendar žalibog redko kedaj pomagajo; gospodje pri pristojnih viših oblastnijah ne marajo imeti razuma za nje, izgovarjaje se, da so to domišljije prenapetih glav in da v deželi, kder se govori več jezikov, ni mogoče vsem vstreci. Prazni izgovori! Postavljen pred kazenskega sodnika, kateri zna samo italijanski jezik, naj slovenski kmet, govoreč in razumeč samo svoj materni jezik, toži ali se zagovarja n. pr. zaradi razžaljenja časti; v kakem žalostnem položaji je revež, če ni zaprišeženega tolmača in če ga niti zapisnikar dobro ne razume! Mari bi govoril o vseh mogočih nasledkih? Bob v steno!

Pa skoro enako neprilicnost zapazujem pri naši politični okrajni gosposki. Gospod glavar in tudi nekateri drugi uradniki razume sicer in govore slovenski, občevanje se strankami je uljudno in tudi vstreza se jim, kolikor se more; a pismeno uradovanje sé županstvu in strankami je postalo skoro brez izjeme nemško. Kako vse drugače je bilo, ko je pri nas glavaril sedanja gospod namestnik! napejal je vse žile, da je po mogočnosti vstrel pravim željani in zahtevam slovenskega prebivalstva: okrožnice, poduke in sploh taka pisma, s kojimi se je nalagala županom kak posebna dolžnost in odgovornost, dobivala so županstva vselej v slovenskem jeziku. Po njegovem odhodu je začela ta primerna in pravična navada polagoma pojemati, zdaj se je uže skoro čistoma pozgubila. Slovenski dekreti, slovenske okrožnice so redkejše od belih muh. Posebno okrožnice v vojaških zadevah, po katerih se je županom v ogib velike odgovornosti najstrože ravnati, so sestavljene navadno v tako neprebavljivem nemškem „Amtsstilu“, da si še kak prav prebrihtan tajnik dolgo glavo lomi, predno razmota zapletne štrene dolgin, s tehničnimi izrazi „našpikanih“ perijod. Pa kako bled in pretrgan ali pobrisan je mnogokrat kamnotisk na takih okrožnicah, da je potreba ostrih očalov in bistrega uma, da se prave besede razcifrajo! Mnogo krat dohajajo našim županstvom nemški ukazi, da se mora ta ali una stvar v 24 ali v 48 urah spolniti, drugače se grozi županu z globo ali s kazenskim obhodnikom. A v okraju Goriške okolice imamo tudi take župane, kateri na samotni stanujejo, znajo samo slovenski brati, tajnik pa le enkrat ali k večjemu dvakrat na tednu k njim dohaja. (N. pr. Na Banjšicah, v Kalu, v Ajbi, v Opačjeselu). Kako naj si tak župan pomaga, kam naj se obrne z nemškim dekretom?

To se pravi županom, katerim brezplačna njihova služba uže brez tega premnogo dolžnosti in odgovornosti nalaga, težave delati in zapreke staviti in to vendar ni prav. Sé sposobnim osebjem preskrbljeno bi okrajno glavarstvo uže lahko slovensko uradovalo in posebno važne okrožnice in poduke v narodnem jeziku razpošiljalo. S tem bi županstvom njihovo nalogo prav močno zlajšalo, pa tudi to bi doseglo, da bi se njegova povelja rednejše in točnejše spolnovala in da

Jan je bil koj pri prvih besedah spoznal svojega tekmeča v mladenču, sé zavezano roko, ki je pred njim koračil, a zato je pazno poslušal, med tem. ko se njegovi tovariši za pogovor onih dveh mladikovcev niso dosti brigali.

„Ali je kdo slišal onega širokoustnega dečaka pred nami?“ prša svoje tovariše „kdo je ta Oertl, kterega se mora čuvati oni, ki je ranil njegovega fanta?“

„Nemec je“ odgovoré mu „a zraven tega mestni svetovalec, kakor žalibog še doslej Nemci po mestu vladajo, akoprám se vže čestokrat male praske med meščani zaradi mestne vlade godé. Ko ne bi kralj Vaclav, Bog vedi iz kacij uzrokov, Nemcev varoval, bili bi vže davno sé svojo slavo pri krajji. A takisto!“ spomni se nakrat „ti si pršal, če se ga mora človek bati, ako je ranil njegovega fanta? Če je ta človek neznan, da bi se nihče ne mogel zanj potegniti, potiej bi mu ne svetoval, da bi se dolgo v Pragi mudil: naši nemški svetovalci se ne strašijo kterega si bodi nasilja, posebno zoper Čehe, a Jakob Oertl ima velik upliv.“

Tu zavijo v mečarske ulice, kjer je orožje in bojna oprava različne baže razobešena njihno pozornost k sebi vabila ter razgovor na druge reči presukala.

Bilo je proti 23. uri, tedaj proti 5. uri zvečer po našem številjenju, ko je stopil Jan v križmo na Poriči (porečji), kjer se je ustanovil njegov sopotnik iz Ogerskega v Čehe, Istvan. Kmalo potem je stopil v njegovo sobo, koje duri, kakor navadno, so držale na leseno pavlačo.

(Daje).

bi bilo sploh občevanje med glavarstvom in občinami za vzajemno javno korist veliko uspešnejše.

R.R.

Iz Batuj, 11. sept. (Izv. dop.) V zadnjem listu „Soče“ modruje nekdo iz Čer nič tako-le: „Naši kmetje so mnogo sami krivi, da se jim slaba godi; naj pomislijo, ki po uradnijah za vsako majhno reč letajo, koliko uradnikov je vsled tega potreba i.t.d.“ Ni potreba na široko in dolgo razkladati, da se sam slepi, kedor misli da zaradi „manjih reči“ moramo več uradnikov vzdrževati, kajti uradniki niso na dan ali uro plačeni, kakor delavci, temveč so stalno nameščeni. Gotovo je, da ne bi niti enega uradnika manj imeli, ko bi naši kmetje vse takozvane „manje reči“ opustili in zaradi njih v uradnijo ne letali. Res je, da dotičniki mnogo zamujajo, ako za malenkosti v uradnijo letajo, toda naravnost naj povemo, da dotična opazka naše ljudstvo sploh ne zadeva. Mogoče, da velja Čer ničanem, pa tudi to mi ni znano; v obče pa ne velja to za naše ljudstvo n i k a k o.

Kar g. dopisnik iz Čer nič nadalje kvasi o manjih prekupcijah i.t.d., nema tudi nobene veljavne podlage. Ni li boljše, da naše ljudstvo samo kupuje od svojih in prekupuje, kakor da bi, ko do sedaj, tujci in potujčeni našinci naše ljudstvo slepili in njege novce v inozemstvo pošiljali? Ni prav, ako oče s kako kupčijo krajcar zasluži, ko sin doma majhno posestvo preskrbuje? Sicer ni treba o tem večih pojasnil, vsakemu mora znano biti, da so ljudstva, ki so se s kupčijo pečala, do največega duševnega in materialnega blagra dospela.

Prav razžaljivo je pa dopisnikovo svarjenje, da naj naši kmetje opuščajo pijančevanje in zapravljanje. Komur so znane razmere v Vipavski dolini, mi gotovo pritrđi, da se ni še nikdar manj pijančevanja in zapravljanja videlo, kakor letos, in ko bi vedel, da meri ona dopisnikova opazka na letošnje obnašanje našega ljudstva, moral bi si misliti, da se možu po glavi meša. Istina je, da pri nas in tudi v bližnjih vaseh letos krčmarji več dni niti enega „kvartina ali ščurka“ ne potočijo. Kje je potem pijančevanje?

V bližnjem Selu je danes okoli 4 ure zjutraj nastal po do sedaj neznanem uzroku ogenj, kar nam je žalostno zvonjenje takoj naznanilo. Škode ni bilo velike, ker je ljudstvo še o pravem času privrelo in ogenj zadušilo, in to bode dotičnik tamošnji krčmar tem manj občutil, ker je bil pri banki „Slaviji“ zavarovan, ki mu škoda gotovo povrne. Pri tej priliki moram omeniti, da bi bilo jako želeči, ko bi se vsi posestniki zavarovali pri zanesljivih bankah, med katere smemo všteti gotovo tudi „Slavijo“. Žalibog, da je pri nas prav malo kmetov zavarovanih, da si vsaki dobroto zavarovanja pripoznava. (Kedar pogori! Ured.) V tem oziru bi trebalo tukajšnjim posestnikom še mnogo poškua.

O slabi letini ne bodem pisal, ker so to vže dopisniki izpod Čavna, iz Sela i. dr. dovolj dobro narisali; toda še nekaj imam uže davno na srcu, kar bi trebalo javnosti izročiti. Mitnica pri sv. Janezu, kjer se erarična in dornberška cesta strinjati, je za našo občino, za Dornberžane, za Selce i. dr. jako krivična; kajti, ako kedo iz dornberške ceste na erarično le stopi, mora mitnino tako plačati kot oni, ki se tri ure po erarični vozari. Kmetom, ki rabijo dornberško cesto in jo sami popravljajo, bi se morala mitnina vsaj znižati, če ne čisto odpraviti. Možje potrudite se, da tej krivici v okom pridete!

Iz dolenjega Krasa, 17. sept. (Novo starešinstvo opajsko; narodnost; vsiljevanje laščine; pomanjkanje pravd; zadovoljnost in veselje.) Veselje je slišati, ako si občina tako starešinstvo izvoli, od kterega sme pričakovati, da bode skrbelo za mir, edinstvo in blagostanje cele občine. Tako starešinstvo so menda dobili Gorjanci. Ne takega pa občina opajska. Tudi ona je letos spremenila svoje vladne može. Pa kakor ne od prejšnjega, tako tudi od sedanjega starešinstva ne bode veliko sadu pričakovati, zato ker ni nobene edinstvi. Eni vlečejo občinski voz naprej, drugi pa nazaj, in tako stoji vedno na mestu; občina pa pri tem nima nobenega dobička. Pri takem starešinstvu ima novi župan gotovo zelo težavno nalogo, in skoro nemogoče je, da jej zadosti, če tudi ima najboljšo voljo.

V narodnem oziru se ljudstvo malo zaveda, in kar je posebno žalostno, se mladina skoro tudi noče. Bližna laščina je vse okužila. Mladine ni slišati družega peti — boljše rečeno — tuliti, kakor laško. Kaj in koga menda sami ne vedó; tudi jih ne more nihče razumeti. Laščina se nam prikupuje že kot sosedinja, pa verhu tega jo priporočujejo tudi uradi. V Tržiči je veljala in še velja menda izključljivo le laščina, a koravno za slovenskega Kraševca. Prav je tedaj, da se je opajska občina odtegnala pred malo časom od Teržiča in prisla pod goriški okraj, od kjer se je nadejati večega spoštovanja našega slovenskega jezika. Veliko jih je, kteri se dandanes nimajo več zakaj pravdati. Zato pa, da bi se temu priljubljenemu „meštirju“ prevé ne odvadili, začeli so človeka loviti na besedah, tako da je pri nas zelo paziti, kaj in kako se govori. Še zavé se ne človek, in že ga ima nasprotnik, če tudi na videz prijazen in ves ponižen,

iz dvora „prišli smo, da bi kupili za našega prijatelja Jana junaškega orodja, a sedaj smo kupili jabelka“ ter se začel smejati.

„Nič ne škoduje“ meni Jan „pojđimo v mečarske ulice!“

Stopaje po velikem trgu k mečarskim, sedanjim Karlovim ulicam, došli so dva mladenca, mestna sinova, ki sta po nemški živo med seboj govorila; eden izmed nju je imel desno roko obvezano.

„Naj ne bodem Guntram, sin Oertlov“ zarekal se je snubeč Svatave, hčere gospoda Gottlicha, primatorja česko-brodškega „če se ne osvetim.“

Napadel me je kot zavratnik, a tako, ko se nisem nič nadjal, me je ranil“ pripovedoval je svojemu prijatelju nam vže znano dogodbo v primatorjevem vrtu, se vé, da jo je pripovedoval po svoji navadi. „Nu, jaz mu nisem nič dolžan ostal, a ko ne bi bil pobegnil, bil bi še-le videl. Vendar to mu ne bo prizanešeno, zato sem se odpravil vzdor svojej rani koj v Prago.“

„A zakaj to?“ prša njegov tovariš.

„Zato, ker je oni zavratnik tudi v Prago odšel“ — odvrne Guntram „a ne bode ga težko najti. Ako pa pride na mestnih tleh našim beričem ali mojemu očetu v roke, potem ga gotovo za vselej želja mine, napadati ljudi na dan njihne snubitve.“

„Ali ga poznaš?“ prša ga prijatelj.

„Osebnó ga ne poznam“ pravi Guntram „ali njegovo ime véu, akoprem bi si pri njegovem izgovoru človek kmalo jezik odtrgal, je to“ — tu se nagne k svojemu prijatelju, a ker sta zavila v platnarske ulice, ko so plemiči šli naravnost v mečarske, se ni slišalo, kakovo ime je izustil.

na paragrafu zaradi razžaljene časti. V kratkem se ve da sledi tožba. Za čast, za to se vse poteguje; če je nima, jo pa išče.

Večkrat se bere o pritožbah, da je na Krasu velika revščina, slabe letine, pomanjkanja denarja. No, tisti, ki čez to tožijo, gotovo niso v tako blagem kraju, kakor mi dolnji Kraševci. Pri nas, posebno pa v opajski županiji, imamo vsega dovolj in za to plešemo, da je veselje. Še tiste suše se nismo ustrašili, kakor drugi, ampak smo imeli kljub temu pleše prav redno, tako da se nam ne more očitati, da v tem obziru svoje dolžnosti nismo storili. Tisto kompanijo vojakov, ktera nas je prišla „sekirat“, smo kmalu odpravili, da nam ni motila našega veselja, ktero nam je čez vse ljubo. Za to si ga znamo tudi podaljšati. Če ni zadosti v nedeljo, se nategne še drugi dan in se lepo praznuje Krišpianov dan, kakor so storili naši verli Opajci, ki ne še zadovoljni s plesom v nedeljo 16. sept., so se sukali tudi v ponedeljek zjutraj in popoldan. Bodo morda merniški čevljarji kaj več dela imeli! Upamo pa tudi, da enacega veselja ni še konec, saj ajda dobro kaže. (Po zimi pa z bisago na Tolminsko! Ured.) Tedaj k nam pridite vsi, ki tujujete zaradi revščine in mi vas hočemo razveseliti, ali če tega ne, vsaj pokazati, kako se je treba veseliti.

Iz Kanala, 15. sept. (Izv. dop.) Ni vselej prav predobrim biti; vsaka stvar v pravi meri, o pravem času in na pravem mestu; tako tudi dobrot. Poprejšnji davkarji v Kanalu so bili na primer predobri in prepotrpežljivi, dovoljevali so odloge za plačilo davkov, tudi kedar ni bilo silno potrebno. Vsled tega so se dolžni zastanki v boljših letinah narasli, v slabih pa se kmetom z vojaško eksekucijo sila dela, da jih morajo plačati. Okoli 30.000 gld. je nekda v našem okraju takih zaostankov!

Koliko laže je bilo proti plačevati, nego v sedanjih stiskah pod tolikim bremenom ječati! V zadnjih letih so se pa tudi davki zdatno pomnožili, prirasle so jim mnogotere doklade, in letos mora biti vse poravnano zaostanek in tekoči davek. Tako strogo povelje ima nekda davkarija. Da se davki množijo, temu se ni posebno čuditi, če se pomisli, da rasejo tudi potrebe, cene blaga in vsakojaki zasluzki. Pomnoženo število sol, boljše vzdrževanje javnih cest in marsikateri prirastek svobodne, konstitucionalne dobe, vse to zahteva večih žrtev. Vojska požira seveda največ državnih dohodkov in sega davkoplačevalcem najgloblje v žep. A kaj hočemo, ko je vsa Evropa v orožju, mora tudi Avstrija za svojo varnost skrbeti!

Našemu posestniku se za denar letos zares silno trda godi. Lanski pridelki niso niti zadostovali, da bi ga bili čez zimo preživeli, letos se je trtni zarod tudi pozgubil in ne bo vinca, da bi si kmet pri trdem delu žejno pogasil; sadu tudi ni nobenega, da bi se ž njega kak krajcar skoval — in pšenico treba na vrat na nos po kakoršnikoli ceni prodati, da se davek poplača, predno vojak z eksekucijskim listkom na duri potrka. A pretrpelo bi se še vse, da bi ne bilo dolgog, zastaranih dolgov, kateri vsa boljša posestva drugo za drugim požirajo. Toliko slabih letin zaporedoma ni menda noben okraj na Goriškem prestal nego Kanalski, ker se ni nikdar trtna bolezen tako trdovratno vgnjezdila, kakor tukaj, in to je glavni nagib tukajnje splošne ekonomske mizerije.

Zoper naše sosede Ročinjce se je pa osoda še posebno zarotila; lani jim je požar pokončal trinajst gospodarskih poslopj in mnogo blaga, letos jim je zopet vpepelil kakih 60 hiš in drugih poslopj z vsem, kar je bilo v njih. Nad 20 družin je čisto brez strehe, brez obleke, brez hrane, brez vsega. Naj se škoda više ali niže ceni: siromasčine nesrečnih pogorelcev ne more nihče preceniti. In zima trka z ledeno roko na duri! A hvala Bogu! tuči rahločutna, usmiljena srca se odpirajo in pomoč prihaja od mnogih strani. Tudi v Kanalu se čvrsto nabira in kakor smo z veseljem pozvedeli, napravi naša čialnica dne 30 t. m. koncertno besedo s tombolo v isti blagi namen! Naj bi obilna vdeležba in visokodušna rododarnost zagotovili Ročinskim našim bratom izdatno pomoč! — V.

Iz Tolmina, 18. sept. (Izv. dop.) V nedeljo 16. t. m. je imela naša mladina prav zanimivo veselico v dvorani gospoda Gulina; vršila se je prav gladko po programu v pričo obile množice poslušalcev. Prvi je nastopil 15 letni gospodič Franjo Gulin, da si nekoliko bojazljivo, obnesel se je v primernem slavnostnem govoru vendar v občno zadovoljnost. Za njim je v „Slepčevem zdihljeju“ g.čna Milka Gaberšček-ov prav z občutkom svoj nježen glas razvila, drugi so pa za njo prav možko brenčali. Gospodična Uršičeva je z deklamacijo „Sirota“ vsem do srca segla ter žela zasluženo pohvalo. Po deklamaciji zadoneli so zopet mladi glasovi in krepki mešan zbor „Jaz nisem Talijanka“ je vzbudil toliko rokopleska, da se je moral ponavljati. Na to je nastopila v drugič g.čna Milka Gaberšček-ova, zdaj kot vrla deklamovalka pesni „Mačeha“ iz Vrteca. Prav čuditi se jej je bilo, kako je razločno govorila in s pravim občutkom spreminjala glas in poudarek. V šaloigr „Sam ne ve kaj hoče“ je pač vsakdo zapozoval nekoliko bojazljivosti, kakoršna se vselej za-

pazuje pri diletantih, koji stopijo prvokrat na oder pred radovedno množico. Obnesli so se vendar vsi deležniki prav vro: Gospodične Pavlenčič-eva, Uršič-eva in Gaberšček-ova so vsaka v svojej zadači prav dopadale, pa tudi mladenči niso zaostajali. Prav primerno se je na pr. sukal gospodič Rudolf Polenčič kot sluga in zabiti mi tudi ni malega majorja (g. Ljudovita Breznik-a), saj ga je bilo tako mično gledati in poslušati, ko se je prav vojaško trdo obračal in je tako ostro govoril, kakor pravi vojak. Gospoda se je s pravim zanimanjem deležila, pa tudi igralci so se veselili, da jih je tako obila in odbrana množica počastila.

Mi pa izrazujemo željo, da bi se tak koncert vsako leto ponavljal, da bomo videli napredovanje naše mladine.

Iz kobariškega Kota, Soča že dolgo ni ničesar sporočila, naj torej danes omeni posebno cerkveno slovesnost dne 10. t. m. v Logeh. Cerkev v Logeh je majhna in s 1000 mače ljudi komaj dovolj prostorna; ni torej čudno, da je bila ta dan prenatlačena in da je bil prostor okoli in okoli cerkve napolnjen gledalcev in poslušalcev, ker iz treh duhovnjih zunanjih našega Kota in iz dveh Videmske nadškofije prišlo je mlado in staro, da vidi nove podobe križevega pota in sliši prelepi govor P. Evstaha Osimk-a, kateri je križevi pot blagoslavljal. Podobe so na platno prav mojstrsko posnete po Fürichu, in smelo trdim, da s takimi ponašale bi se lahko tudi več cerkve. Wondreck, trgovec cerkvenih oprav na Dunaji opravičil je popolnoma zaupanje, ktero je cerkveno oskrbnitvo stavilo vanj, ko mu je posredovanje dela izročilo. Znanega govornika, ki ve tako prisrčno govoriti, ne bom omenjal; gotovo pa je, da stari in mladi se bodo njegovih besed še leta in leta spominjali. Zamolčati pa vendar ne morem opomina, da naj ne pozabijo hvaležno se vedno spominjati ranjkega cesarja Ferdinanda I, kateri je kratko pred smrtjo daroval tej cerkvi 400 gold. ravno v namen, da se napravi nov križev pot.

S to slovesnostjo vršila se je po kratkem oddihleju druga. Gosp. farni oskrbnik J. Slokar je namreč blagoslovil novo pokopališče in v kratkem pa prav jedrnatim govoru dokazal, kako se obe današnji slovesnosti strinjata, da pelje ravno pot križa do poti miru in časnega in večnega počitka.

Iz Trsta, 13. sept. (Izv. dop.) (Goriško reklamujejo Italijani za-se. — Opera. — Virtuozi na basu. — Vode! Obsodba urednika „L'Indipendente“.) Včerajšnji „Cittadino“ je prinesel dopis iz Gorice, v katerem dopisnik hvali italijansko stranko, in posebno velike posestnike italijanske, da so tako kompaktno stali proti vladnemu kandidatu pri zadnji dopolnitvi volitvi za drž. zbor. Slovencev nič ne ošteva dopisnik, molči o njih, kakor da bi jih ne bilo, pač pa maha po dr. Pajerju, vladnemu kandidatu. To vse nas Slovence malo briga; mi samo to vemo, da bi bili Slovenci z dr. Abramom lahko zmagali pri omenjeni volitvi, ko bi se bili o pravem času lotili dela in bi ne poslušali pesimistov; a proti temu protestuje vsak Slovenec, kar pravi oni dopisnik, da je zadnja volitev dokazala, da Goriška je italijanska dežela. Po Šmerlingovem volilnem redu se lahko dokaže, da je celo Kina italijanska dežela; a pameten in v geografiji podkovan človek dobro ve, da je avstrijska Furlanija le manjši del Goriške in da, če se loči Furlanija od Goriškega, ostane pravo Goriško brez Gradiške čisto slovansko. — Kadar bo 40 več kot 140, po tem bo mogoče kaj tacega trditi; dokler pa to nij, je taka trditev abotna in smeši le tistega, ki jo javlja.

V Trstu je pomanjkanje vode veliko; naši mestni očetje uže več let študirajo, od kje bi v Trstu dobre in mnoge vode preskrbeli, potrosili so uže toliko za studije in „za zobe“, da bi z onim denarjem Gorica napravila lahko nov vodotok; a še do zdaj se ne vé, kedaj in kako vodo se bode napeljalo v Trst. — Če bi se v resnici našel „Merzlek“ pri Solkanu v oni višini, kakor ga zdaj iščejo, po tem je celó mogoče, da postane „Merzlek“ Tržačan, tako saj se sliši, ker z Reko nij nič, z Hubljem tudi ne.

V kratkem bo začela tukaj opera; poskušnje so uže, osetje je nekda zbrano; primadonna sluja po vsej Evropi, prav tako tenor in bariton. V tem obziru ponuja Trst to, kar zamorejo le velika mesta, kakor Dunaj, Pariz itd. in naš publikum je jako razvijen. Producira se zdaj v Trstu v poletnem gledišči prvi virtuozi na basu, nek Bottesini; nij mogoče misliti, kake glasove on zna izvabiti temu za solo jako okornemu instrumentu; imenujejo ga po pravici Paganinja na basu.

Odgovornega urednika lista „L'Indipendente“, o katerem listu sem Vam uže sporočal, da ga hoče vlada zatreti, je obsodila denes navadna sodnija na 2 meseca zapora, 70 gld. globe in 800 gld. zgube na kavčiji. Ker bi ga porotna sodnija morda ne bila obsodila, našli so drugi pot; namesto pod „kriminal“ denili so ga, kakor Gambetto v Parizu kot manjšega grešnika pod „tribunal correctional“ in so mu tam našli žilico. Kazen je tako ostra, da ostrejša za pre-

stopek skoro ne more biti. Dokaz je to, da ima vlada mnogo potov, če hoče priiti kakemu listu do živca.

Politični pregled.

V Gorici, 20. sept.

Včeraj sta se sošla v Solnogradu prof. Andrassy in knez Bismark. Mnogo ugibajo časopisi o pomenu tega shoda, pri katerem pride gotovo do važnih razgovorov — a pozitivnega nihče ne ve povedati. Nekateri mislijo, da se utegneta posvetovati, kako posredovati za mir — a Rusija, kakor se telegrafuje Polit. Corr. iz Petrograda, ugovarja odločno proti vsem govoricam, da bi želela kako posredovanje ali pramirje.

V včerajšnji seji državnega zbora je interpeloval poslanec Fux s 27 tovariši ministrskega predsednika: Ali misli vlada v ožgled najvažnejših dogodeb na bojišči načelo popolne nevtarnosti proti vojujočim strankam vzdrževati in v resnici ravnati se po njem? Ali misli vlada posebno, da se doseže vzdrževanje te nevtarnosti in da se zavrnejo prihodnje nevarnosti za avstrijske interese, ves svoj upliv porabi, da se Srbija ne udeleži vojske?

V enakem zmislu, pa še odločneje so se glasile te dni tri interpelacije v ogerskem drž. zboru posebno Simonyijeva: „ali je še trocarska zveza in če je, zakaj je ogerska vlada tako zvezo potrdila?“ — To so sami lojalni odmevi avstrijskih in magjarskih turkov na cesarjevo napitnico prijatelju in zavezniku carju Aleksandru.

Ogri napravljajo sijajne razsvetljave na slavo turških zmag; sami uže ne vedó, kako bi razodevali svoj zagrizen srd do Slovanstva in v svojih demonstracijah ne poznajo nobene meje. Tudi magjaronski Rečani so se te dni v tem oziru obnesli. Ko je v preteklem tednu vrtniš se iz Pulja Nj. ces. in kr. Vis. carevič Rudolf, počastil se svojim pohodom Reko, bile so sem ter tja po mestu razvešene tudi hrvaške narodne zastave. Teh se je z vso zagrizenostjo lotila magjaronška družal, ter jih povsod prav pobalinsko trgala naz hiš značajnih narodnjakov. Taki so le Azijatski kulturonosci!

V državnem zboru na Dunaji razpravljajo na dalje dačno reformo in sicer so prestopili uže k nadrobni razpravi odsekovega elaborata: O svojem času spregovorimo kaj o tem važnem vprašanju in to tem več, ker vse kaže, da bo nasvetovana reforma sprejeta.

V Pragi se je 16. t. m. zbralo bilo 286 veličih obrtnikov, kateri so sklenili resolucijo; naj se domače delo varuje s primernim colom.

Iz Berlina prihaja novica, da pojde grof Beust naš poslanik v Londonu, kmalo v prijavno življenje. Srečen pot!

Volitve na Francoskem bodo definitivno 14 oktobra. Kolikor se more zdaj soditi, bodo republikanci zmagali.

Gambetta bo imel zopet v saboto obravnavo pred prizivnim sodiščem; po tem takem bode še mogel voljen biti, ker po rekurzu bode njegova obsodba še le 19. oktobra veljavna.

Italija hiti oboroževati se; fabrike so dobile ukaz Wetterli-puške izdelavati, kakor brž mogoče. Ad quid?

Nekateri časniki vsak dan prežekajo le misljeno vest, da je sv. oče papež zelo bolehal in da je kriza pred durmi. A te dni so dešla prav zanesljiva poročila, da so to le pobožne želje tistih, kateri pričakujejo Bog ve kakih hotatij po papeževi smrti in da je Pij IX. prav čvrstega duha in za svojo starost tudi še vrló krepak.

Razne vesti.

Šole. Na c. k. učiteljskem izobraževalnem v Gorici se bodo vpisovale zrejanke dne 26. in 27. tega meseca. Dne 28. t. m. začnejo sprejemne skušnje.

Na deški vadnici (normalki) se bodo vpisovali učenci zadnje tri dni tega meseca.

Na c. k. gimnaziji začne se šolsko leto 1.

oktobra. Učenci se sprejemajo v ravnateljstvu pisarnici zadnje dni meseca septembra od 9-12 ure predpoldne. Kdor prosi sprjeje ma v I. razred, naj pride od 26-29. sept. spremljan od svojih staršev in naj prinese sebo brezpopojno krstni list.

Na c. k. viši realki bo tudi začetek 1. oktobra. Učenci se sprejemajo od 27-30. sept. od 9-12 predpold. in od 3-5 popold. v ravnateljstvu uradu.

Staršem. Pripravnica za učiteljsko izobraževališče na Proseku začne svoj četerti tečaj 1. oktobra tek. leta. Pogoji za sprejem so: 1. Dovedeno 14. leto, ali saj do konca tek. leta; 2. fizična sposobnost in pravna nepokvarjenost; 3. odpustno spričevalo ljudske (ali meščanske) šole. Oglasiti se je čas cel ta mesec pri šolskem voditeljstvu pisмено ali ustno. — To sporočilo podajamo posebno onim staršem po doleženju Krasu in Vipavskem, ki bi hoteli svoje sinove za učitelje izsolati; kajti kakor slišimo ne bode prihodnje leto več pripraviljavnice za uč. izobr. v Gorici.

Spremembe med uradniki. Gosp. Josip Gorjup, c. k. okrajni sodnik v Kanalu je premešen v enaki lastnosti v Kormin, na mesto g. Tomaža Grafa, kateri je postal svetovalec pri c. k. okrajni sodnici v Gorici. — C. k. okrajni sodnik g. Rechfeld v Gorici je po prav kratki bolezni 12 t. m. umrl. Imel je še le 52 let, je bil sin znanega nekdanjega profesorja, na Ljubljanskem gimnaziju, pa zet ranc. gimnazijskega prof. Milharčiča v Gorici.

Učiteljska služba se slovenskim in laškim učnim jezikom je razpisana na goriški gluhonemici. Plače je 500 f. in 100 f. za stanovanje. Dotične prošnje naj se položijo pri gorškem deželnem odboru do konec tega meseca.

Deželni dolg. Ker dolžuje naša dežela Tržaškemu mestu nad 130.000 gl. na bolnišničnih stroških, sklenil je tržaški deželni odbor naprositi vlado, da sekvestruje deželne dohodke, dokler bo poravnani vsi dolg. Tako beremo v „Adriji.“

Javna dražba užitninskega davka za mesto Gorico bo 29. septembra. Najniža ponudba je 47.000 gl. in sicer 30.000 gl. za vino, 17.000 gl. pa za meso. Za Bovec bo pa enaka dražba dne 9. oktobra; najniža ponudba 3000 gl. in sicer 2600 gl. za vino, 400 gl. pa za meso.

Dr. Raf. Vicentini, nov državni poslanec, kojega je volilo Goriško-Gradiško veleposestvo, je objavil v „Gorizianu“ in „Isonzu“ svoj program. On spoštuje vsako pošteno mnenje, sam pa je naroden in liberalen ter želi razvoj italijanske narodnosti, (da živi v deželi še druga narodnost, h kateri se prišteva lepo število veleposestnikov, tega v svoji liberalnosti ne vidi. Ured.) Za najboljšo državno obliko spoznava federalistično, tej daja brez izjeme prednost pred sedanjo, samo da se naslanja na popolnem liberalna načela ter se vjema se značajem in s kulturo posameznih narodnosti, iz kojih obstoji država. V gospodarstvenem oziru je privrženec svobodne kupcije. Nasproten je vsem naredbam, katere brez potrebe množijo ljudska bremena; posebno je nasproten takim naredbam, katere prizadevajo državnim dohodkom neprimerjene stroške in jemljejo produkciji najboljše moči. Modra vlada, pravi dalje, mora pred vsem množiti državne dohodke in stvarjati nove vire narodnemu bogatstvu. Slednjič se spenjajo njegove želje po splošni in radikalni reformi javnega uka. — Lep program, kaj ne da? Bomo videli, kako se bo mož po njem ravnal!

Milodari za Ročinjske pogorelce. Slavno c. k. okrajno glavarstvo nam je poslalo pridjan razkaz visokodušnih darovateljev v Gorškem mestu; P. n. gg. Knezo-nadškof Andrej 100 gl.; — Andrej Paulčič 25 gl. — D.r Pajer 50 gl., — D.r Deperis za Gorško občino 150 gl. — D.r Deperis za se 10 gl., — Baron Bogomir Degrazia 10 gl., — W. Ritter 100 gl. — Karol pl. Ritter 25 gl. — Pavel Šbisa 10 gl., — Mihael Urbančič 10 gl. — Henrik grof Strasoldo 5 gl., — F. bar. Rechbach 25 gl. — J. Dörfles 10 gl. — Seiller 10 gl., — Anton Gorjup c. k. nadsod. svetovalec 20 gl. — Jakob Decolle 4 gl. — Bratje Morpurgo 5 gl. — Alojzij Bader 5 gl. — Peter Venuti 3 gl. — Josip Tuni 2 gl. — Castellani 5 gl. — Abram 2 gl. — Legisa 2 gl. — Marizza 5 gl. — Budau kanonik 5 gl., — Graf 2 gl. — D.r Rojic 5 gl. — Mulitsch 2 gl. — Dell'Ara Alojzij 2 gl. — Stubenrauch G. 2 gl. — Steinhard 2 gl. — D.r Josip Jakopič 10 gl. — L. Reggio 2 gl. — Edvard Cohn in tov. 10 gl. — Družina Frapporti 5 gl. — D.r Josip Tonkli 5 gl. — Jakob Bolaffio 5 gl., — Codelli 5 gl. — Leopold Furlani 2 gl. — Egidij Schreiber 2 gl. — D.r Jona za odvetniško zbornico 30 gl. — Župnik Milost 2 gl. — A. V. Jona 5 gl. — Lindemann 5 gl. — D.r Nardini 2 gl., — D.r Doliac 2 gl. — Gasser Ivan 5 gl. — Baron Hektor Ritter 50 gl. — Baron Henrik Ritter 200 gl. — Grof Saval Nugent 50 gl. — M. Amalia Naef 30 gl., — Grof Samuel Gyulaj 50 gl. — F. D. 5 gl. — Vsega skupaj 1012 gl.

Goriška gospoda je s tem sijajno pokazala svo-

jo visokodušno radodarnost v pomoč nesrečnim družinam. A tu spoznavamo za svojo dolžnost, s posebno pohvalo omenjati visokorodnega gosp. dvornega svetovaleca barona Rechbach-a, kateri si je mnogo prizadel, da se je nabral tako obilen milodar. Bog plati vsem skupaj stoterokrat! —

Milodari za onesrečene Ročinjce: Gosp. Andr. Brezovšček župnik v Rihnerku 5 gl. — Jak. Cebular c. k. profesor 1 gl. — Ant. Skubin, učitelj na pripravnici 1 gl. — Teodor Doljak, c. k. sodn. uradnik 1 gl. Valentin Vidic, c. k. računski svetovalec v pokoji 1 gl. Fr. Hmeljak posestnik 2 gl. skupaj 11 gl. in prišteva je znesek 28 gl. 30 kr. zapopaden v poprejšnjem listu, pokaže se vsega 39 gl. 30 kr. Predsedništvo s. Čitalnice v Gorici 20. sept. 1876
Predsednik: Jeglič Tajnik: Vidic.

Tudi za pogorelce v Ročinji se je nabralo pri koncertu telovadnega društva („ginnastica“) v Gorici 356 gl. — Lep dar, katerega bodo siromaki gotovo z hvaležnim srcem sprejeli.

Slovenščina peša. Da je temu res tako, pričal sem se pred kratkim pri nekaterih plesih v bližnji okolici, kjer sem slišal slovenske kmete lomiti furlanščino. Furlanščina in pa „tajč“ postali sti na Gorškem nekako „nobel šprahi.“ Vendar mislim, da bi se širčemu se furlanizmu postavil mogočen jez, ako bi vsi gospodje učitelji bližnje okolice bili nekoliko bolj neustrajšljivi borilci za narodno reč; ako bi se kaj več pobrinuli za to, da se ustanovljajo osobito po onih vaseh, kjer se tuji furlanski element širi, čitalnice, da bi narod zadobil veselje do mile materinščine. Pa — — molčimo!

Banka „Slovenija“ v likvidaciji je imela 12. t. m. svoj občni zbor, pri katerem je bilo 308 delnic zastopanih. Na programu je bilo: 1. Poročilo likvidacijskega občnega zbora od 17. avg. 1874. l. o 150/0 doplačevanju. Iz poročila o stanju likvidacije je razvidno, da je bankino stanje aktivno in ugodneje, nego ga nasprotniki sodijo, ki pa niti delničarji niso in jih tedaj ta stvar pač menj briga. Ker se je po predlogu dr. Bleiweisovem sklenilo, da se poročilo o bankinem stanju tiska in delničarjem razpošlje, se nam nepotrebno zdi več govoriti. Pri drnjeji programni točki se sklep občnega zbora od 17. avg. 1874. l. o 150/0 doplačevanju enoglasno odobri. Sakrat namreč bi se bilo po programu imelo samo o 100/0 doplačevanju sklepati, a sklenilo se je po nasvetu enega delničarja 150/0 doplačiti. Vsled tega so se nekateri delničarji branili 150/0 doplačati, češ, da je zbor po programu imel pravico samo o 100/0 doplačevanju sklepati. Ker je bil ta sklep z dotično trgovinsko postavo v resnici v nasprotju in je najvišje sodišče vsled tega uže neko pravdo mej banko in e-nim delničarjem zavrglo, bilo je potreba, da se tedanji sklep pravilno odobri, kar se je tudi zgodilo, ter vsled tega 150/0 doplačevanje pri sodiščih pravno veljavo zadobilo. Tukaj nij tedaj šlo za kako novo doplačevanje, kakor „Laibacher Zeitung“ o tem poroča. Dalje se je po nasvetu dr. Bleiweisovem sklenilo, da se likvidacijskemu odboru naroči, bankini hiši po očitnej dražbi prodati, vendar se pa odboru na prosto voljo pusti, ti hiši, ako bi se po dražbi ne mogli dovolj ugodno prodati, se dalje obdržati in končno kolikor mogoče prodati. Kolikor se da iz sedanjega bankinega premoženja soditi, ne bo dosedanje doplačilo le popolnem zadostovalo, marveč je upanje opravičeno, da se delničarjem končno se nekoliko povrne, ako mej tem banko kaka posebna nesreča ne zadene. „Narod“

Listnica uredništva. Gosp. V. v K. Lepa hvala; le ne zamerite, da smo jo drugače zasuknili. Za to je uže dobro preskrbljeno, da se kmetu leto za letom peresa pulijo, ne da bi še „Soča“ v to svetovala. — G. J. H. v Nabr. Za danes non possumus, ker ni Vikt. doma. Poslali smo mu Vaše pismo.

Najnovije vesti,

BUKAREŠT 19. sept. Dne 17. je Sulejman paša z naskokom vzel višine, na katerih se vzdiguje fort S. Nikolaj; pa je bil koj se strašanskimi zgubami nazaj vržen. Fort sam ni bil niti en sam trenutek v turški oblasti. — Skobelef je imenovan za general-lieutenanta in poveljnika 13. infant. divizije, ki je zdaj pred Plevno.

CETINJE 19. Turški posadki v Bileku je dovoljen prost odhod. Črnogorci so napotjeni proti Stolacu. V Trebinjah in Mostarju se pripravljajo Turki za obrambo. Črnogorci so uže začeli operacije proti fortoma Nosdre in Sloztup v soteski Dugi.

Učiteljske službe.

Za prihodnjo školsku godinu se razpisuju u ovom kotaru sledeče učiteljske službe sa dohodci odmerjenimi po zemaljskom zakonu od 3. Novembra 1874:

1. Služba učitelja III verste u Rukavcu, hervatskim učnim jezikom;

2. Služba učitelja III verste u Moščenicah, hervatskim učnim jezikom;

3. Služba učitelja III verste u Tatreh, sa slovenskim učnim jezikom, i

4. Služba učiteljice III verste u Kastvu, za hervatskim učnim jezikom.

Prošnje sa dokazi starosti, sposobnosti i dosedanjega službovanja imadu se od onih, koji su jurve u službi, tragom predpostavljene oblasti, a od onih, koji još ne službuju, ravnim putem, naj dalje do 10. oktobra t. g. na ovo c. k. kot. šk. vjeće predložiti.

OD C. K. KOTARSKOGA ŠKOLSKOGA VJEĆA U VOLOSKOJ, dne 6. septembra 1877.

Ferd. Wokulat v Gorici

priporoča staršem in dijakom k bližnjemu začetku šolskega leta svojo zalogo učnih knjig in šolskih potrebščin za vse mestne in ljudske šole.

Franc Pichler,

sodar v Mariboru na Dravi, priporoča se za izdelanje sódov za vino in pivo iz najboljšega slavonskega brastovega (dobovega) lesu vsakoverstne velikosti od 25 litrov naprej — po najnižjih cenah.

Razpis službe občinskega tajnika.

Razpisuje se služba občinskega tajnika z letnim plačilom 420 gl., prostim stanovanjem in mnogim stranskim zaslužkom. Prositelji naj pri podpisanem županstvu vložé do 15. okt. t. l. prošnje z dokazom popolne zmožnosti slovenščine in nemščine ter s spričevalom o dosedanjem službovanju in spretnosti v občinskem uradovanju.

Županstvo v Naklem (z. p. Divača)

18. sept. 1877.

JOSIP AMBROŽIČ, nadžupan.

Prodajalnica blaga in špic (pic)

VALENTINA GORIUPA

v Gorici v Raštelu h. št. 298.

Usojam si opozoriti mnogo spoštovane duhovnike goriske nadškofije, moje dobrohotne kupovalce, da mi je došlo te dni iz prvih Lionskih in Pariških tovarnic mnogo raznoterega cerkvenega blaga z naj-novejšimi risanji, kakor:

Damask, popolnoma svila, na pol svila v raznih barvah.

Damask, popolnoma svila, na pol svila s pozlačeni cveticami v raznih barvah.

Na pol damask, pol svila s cveticami v raznih barvah.

Grös v raznih barvah.

Mašni plašči in pluviali (za večernice in pri procesijah) popolnoma izdelani in kar je še zraven potrebno.

Ogrinjala in štole, popolnoma svila, na pol svila, volna.

Razne borde, nespremenljive, zlate, srebrne, pozlačene, svilnate, ozke in široke.

Špice, cvirnaté in bombažaste.

Platno za albe (mašne srajce), roketé, in drugo cerkveno perilo iz cvirna prvih tovarnic v Ceskem in Šlezkem.

Peruvienes, Dosehking, Tüffel, Rips, Priu-ciptas, Drap d'été, Brunel, Thibet in drugoga blaga za cerkvene obleke, kakor tudi mnogoverstnih dežnikov popolnoma svilatih **Grös, Alpacca, Luster.**

Prevezemaj se vsakojake naročbe za izdelavanje cerkvenih oblek, vse po najnižjih cenah brez bojazni pred konkurenco. Mojštre se franco pošiljajo in se vsako naročilo iz dežele izvrši po pošti.